

มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์กรทางศาสนาประเภทวัด

Legal Measures for the Prevention and Suppression of Money Laundering Case Study Religious Organization of Temples

วัฒนชัย ป้อมสุข*, สามารถ ปริมานิติวิ

Wattanachai Pomsuk*, Samart Poramanitiwi

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

*ผู้นิพนธ์หลัก e-mail : jump_wp@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยการใช้วัดเป็นช่องทางในการฟอกเงินที่ชัดเจน เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเนื่องจากในปัจจุบันมีการนำเอากิจกรรมทางศาสนาไปสู่การแสวงหาประโยชน์เชิงธุรกิจ หรือที่เรียกว่า “พุทธพาณิชย์” บุญถูกทำให้เป็นกลายเป็นสินค้าตัวหนึ่ง ด้วยการสร้างความเชื่อที่ว่าการทำบุญจะทำให้ชีวิตดีขึ้นในขณะที่มาตรการในการกำกับดูแลวัดและทรัพย์สินของวัดไม่ชัดเจน หละหลวม และไม่สอดคล้องกับบริบททางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนช่องโหว่กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยที่ไม่ครอบคลุมถึงการตรวจสอบการทำธุรกรรมของวัด ทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับทางวัด หรืออาชญากรใช้วัดเป็นแหล่งฟอกเงินแหล่งใหม่ เพื่อปกปิด หรือเปลี่ยนสภาพเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายด้วยวิธีการต่างๆดังที่ปรากฏเป็นข่าวต่อสาธารณะในหลายกรณี

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยหลักที่ทำให้วัดกลายเป็นช่องทางในการฟอกเงิน คือ อำนาจในการตรวจสอบการทำธุรกรรมของวัดโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ไม่ได้บัญญัติให้วัดอยู่ในคำนิยามของผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ดังนั้น วัดจึงไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรมของวัดต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทำให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบการทำธุรกรรมของวัดได้โดยตรงนอกจากนี้ความไม่ชัดเจนในกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพย์สินของวัดที่กำหนดเพียงหลักเกณฑ์กว้างๆ ในการบริหารจัดการทรัพย์สินของวัด โดยไม่ได้บัญญัติถึงการตรวจสอบ การรายงาน การเปิดเผยต่อสาธารณะ ความรับผิดชอบและบทลงโทษก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สนับสนุนให้วัดถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินด้วย สำหรับปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรณีการใช้วัดเป็นช่องทางในการฟอกเงิน พบว่ามีปัญหาอุปสรรคที่

สำคัญมี 2 ประการ คือปัญหาในการตรวจสอบการทำธุรกรรมของวัด และปัญหาในการติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน โดยปัญหาในการตรวจสอบการทำธุรกรรมของวัด เนื่องจากวัดไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ต้องรายงานธุรกรรม การเข้าถึงข้อมูลของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อตรวจสอบการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของวัดและผู้เกี่ยวข้องจึงเป็นไปได้ยากทั้งยังไม่สามารถดำเนินคดีกับบุคคลผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน และบุคคลผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินได้ ส่วนปัญหาในการติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เนื่องจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมของวัด จึงเป็นการยากที่จะติดตามร่องรอยทางการเงินของอาชญากร ตลอดจนการพิสูจน์ทราบถึงแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เจ้าหน้าที่ไม่สามารถยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินได้ ไม่สามารถติดตามทวงคืนเงินหรือทรัพย์สินให้กลับคืนสู่แผ่นดินหรือเจ้าของที่แท้จริงได้ รวมถึงก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

ดังนั้น จึงเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 โดยกำหนดให้วัด รวมถึงองค์กรทางศาสนาทุกประเภทในประเทศไทยซึ่งเป็นนิติบุคคลประเภทหนึ่ง อยู่ในคำนิยามของผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ที่มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมทั้งในกรณีที่มีการบริจาคเงินหรือทรัพย์สินที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือกรณีที่มีการบริจาคเงินหรือทรัพย์สินมีเหตุอันควรสงสัย โดยให้ผู้มีอำนาจหรือตัวแทนของวัดมีหน้าที่ในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้บริจาค จัดให้ผู้บริจาคแสดงตนก่อนการบริจาคบันทึกข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับการบริจาค และจัดเก็บเอกสารที่จำเป็นทั้งหมดเพื่อการตรวจสอบ อันจะเป็นการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกรณีการให้วัดเป็นช่องทางในการฟอกเงิน และเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ให้ดียิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นการช่วยธำรงรักษาพระพุทธศาสนาอีกด้วย

คำสำคัญ: การป้องกันและปราบปราม, การฟอกเงิน

ABSTRACT

The purpose of this study is to provide the clear, appropriate and effective legal measures for the prevention and suppression of money laundering by using temples as the way of money laundering. In the present day, religious activities are being introduced into the pursuit of business interests called "Buddhist Commercial". Merit is becoming a commodity by creating the beliefs that merit makes life better. Because of the measures on the supervision of temples and temples'

properties are unclear, lax and inconsistent with the change of social, economic and political context and Thai Anti-Money Laundering Act does not cover the investigation of temple transactions make related parties with the temples or the criminals used the temples to money laundering sources for cover up or change the money derived from the crime to become lawful money in various ways. As it appears, it is public in many cases.

The study indicated that the main factor that made temples are the way of money laundering is the power to monitor the transaction of the temples because the temples are not formulated as the definition of the professions under Section 16 of Anti-Money Laundering Act B.E. 2542 (1999). Therefore, the temples do not report the transaction to the Anti-Money Laundering Office(AMLO) thus AMLO has no power to directly investigate the transaction of the temples. In addition, the lack of clarity in the laws about the property management of temples, which set the rules in a broad way and not prescribed to inspection, reporting, public disclosure, liability and penalties ,are another factor supporting the temples being used as the ways of money laundering. There are 2 major problems of the prevention and suppression of money laundering by using temples as a way of money laundering. One is the problem in monitoring the transaction of the temples. Because of the temples are not designated as an agency that is required to report the transaction. Accordingly, AMLO is difficult to access the data for monitoring suspicious transactions of temples and the related parties and it also can not prosecute the offender who committed the predicate offenses and money laundering offenses. Another problem is the asset tracking related to the money laundering offenses. It is difficult to monitoring the criminals' financial traces as well as proving the sources of money or properties related to the offense because of AMLO lacks of the information related to the transaction of the temples. The Officials cannot seize or attach money or properties related to money laundering and cannot return money or properties back to the realm or true owners. It also causes damage to the economy of the country as well.

Therefore, it is proposed to amend Section 16 of Anti-Money Laundering Act B.E. 2542 (1999) by defining the temples including all types of religious organizations in Thailand, which are juristic persons, are the professions under Section 16 shall have the duty to report any transactions to AMLO when it is carried out in case of money or properties donations exceeding the legal limit or is a suspicious transaction. The authority or representative of the temples have a duty to undertake donors due diligence, require all donors to identify themselves prior

to conducting any donation, record the donation's facts and keep all the necessary documents for inspection. This will solve the problems of the prevention and suppression of money laundering by using temples as the way of money laundering, increase efficiency in the enforcement of Anti-Money Laundering Act B.E. 2542 (1999). Moreover it also helps to maintain Buddhism as well.

Keyword: prevention and suppression, money laundering

บทนำ

สภาพสังคมโลกในยุคปัจจุบันที่เป็นผลมาจากการพัฒนาระบบการสื่อสารโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลให้เกิดสังคมไร้พรมแดน ประเทศต่างๆ สามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น มีการรับส่ง แลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ แม้ว่าการพัฒนาดังกล่าวจะทำให้เกิดผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ แต่ในขณะเดียวกันความเจริญก้าวหน้ายิ่งมากขึ้นเพียงใด อาชญากรรมก็ยิ่งเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัวด้วยเช่นกัน โดยอาชญากรรมในสังคมไร้พรมแดนนี้ได้เปลี่ยนรูปแบบจากเดิมที่เป็นการกระทำผิดโดยลำพังเพื่อบุคคลหนึ่งหรือสองคน ซึ่งเรียกว่าอาชญากรรมท้องถนน (Street Crime) ไปสู่รูปแบบขบวนการที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น เรียกว่าองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) องค์กรนี้เกิดจากการรวมกันของอาชญากรรมหลายอย่างซึ่งมีโครงสร้างของการทำงานที่สลับซับซ้อนและมีการติดต่อประสานงานกัน กิจกรรมสำคัญขององค์กรอาชญากรรมคือ การสนองความต้องการ

สินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย เช่น การพนัน การค้าประเวณี การค้ายาเสพติด และรูปแบบอื่นของการบริการแก่ลูกค้า (ชัยนันท์ แสงปุตตะ, 2541) ซึ่งผลตอบแทนของอาชญากรรมในลักษณะนี้มีจำนวนมากมายมหาศาลทั้งในรูปของตัวเงินหรือทรัพย์สิน อาชญากรจึงจำต้องหาวิธีการแปรสภาพ เปลี่ยนรูปเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิดให้เป็นเงินหรือทรัพย์สินที่เสมือนว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อจะได้นำเงินหรือทรัพย์สินเหล่านั้นย้อนกลับไปใช้เป็นทุนในการขยายหรือหล่อเลี้ยงเครือข่ายอาชญากรรม และเพื่อเพิ่มผลประโยชน์ในการประกอบอาชญากรรมให้มากขึ้นอันเป็นผลให้มีการประกอบอาชญากรรมมากขึ้นและกว้างขวางขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นการสร้างปัญหาที่ทวีความรุนแรงให้กับสังคมโดยส่วนรวม (ปรัชญา พานทอง, 2558)

การนำเอากิจกรรมทางศาสนาไปสู่การแสวงหาประโยชน์เชิงธุรกิจ หรือที่เรียกว่า “พุทธพาณิชย์” นี้ ประกอบกับการตรวจสอบ กำกับดูแลทางการเงินของวัด ที่มีระบบการกำกับดูแลที่หละหลวมได้กลายเป็นช่องว่างให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับทางวัดหรืออาชญากรใช้วัดเป็นแหล่ง

ฟอกเงินแหล่งใหม่ เพื่อปกปิด หรือเปลี่ยนสภาพเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายด้วยวิธีการต่างๆ (วีระพงษ์ บุญญะภาส, 2542) เช่น การบริจาคเงินให้วัด โดยผู้บริจาคตกลงให้วัดทำสัญญาจ้างผู้บริจาคเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างภายในวัดในงบประมาณที่ค่อนข้างสูง แต่จ่ายจริงในอัตราที่ต่ำ การนำเงินจำนวนมากที่ได้จากการกระทำความผิดมูลฐานไปบริจาคเพื่อนำไปอนุโมทนาบัตรไปหักลดภาษี การนำรถยนต์ที่จดทะเบียนการได้มาโดยไม่ถูกต้องหรือหลีกเลี่ยงการเสียภาษีไปบริจาคให้แก่พระภิกษุที่มีความสนิสนมเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นได้จากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ปากฎหมายเกี่ยวกับวัดและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวัดเข้าไปเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินหลายกรณี (วาทีณี หวังไพบูลย์, 2558)

ดังนั้น จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องมีมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจนและเหมาะสม เพื่อป้องกันและปราบปรามมิให้วัดถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน และปกป้องมิให้พระพุทธศาสนาเกิดความมัวหมอง โดยการศึกษาในครั้งนี้งานศึกษาพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์หาเหตุปัจจัยที่ทำให้วัดกลายเป็นช่องทางในการฟอกเงิน รวมถึงศึกษาเกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันและปราบปรามของประเทศไทยว่ามีมาตรการในการจัดการปัญหากรณีการใช้วัดเป็นช่องทางในการฟอกเงินอย่างไรบ้าง เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกรณีการใช้วัดเป็นช่องทางในการฟอกเงินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ในปัจจุบัน กฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแลวัดซึ่งเป็นองค์กรทางศาสนาในประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 ยังไม่มีการกำหนดวิธีการในการบริหารจัดการ การกำกับดูแล และการตรวจสอบวัดพระภิกษุสงฆ์ ตลอดจนเงินและทรัพย์สินที่ชัดเจนครอบคลุม และสอดคล้องกับบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ส่งผลให้วัดมีความเสี่ยงสูงในการถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินของอาชญากร จึงจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขององค์กรทางศาสนาในต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย เพื่อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ประเทศไทย มาตรการในการกำกับดูแลองค์กรทางศาสนา โดยเฉพาะวัดนั้น เป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องโดยการบริหารจัดการศาสนสมบัติซึ่งเป็นทรัพย์สินของพระพุทธศาสนาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ศาสนสมบัติกลาง และศาสนสมบัติของวัด โดยการบริหารจัดการศาสนสมบัติกลางเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และให้ถือว่าสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นเจ้าของศาสนสมบัติกลางด้วย ซึ่งจะต้องดำเนินการโดยได้รับความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมส่วนการบริหารจัดการศาสนสมบัติของวัดนั้น เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าอาวาสซึ่งเป็นผู้แทนนิติบุคคลโดยมีไวยาวัจกรหรือผู้จัดประโยชน์ของวัดเป็นผู้ช่วย โดยเจ้าอาวาสจะต้องดูแลรักษา และจัดการศาสนสมบัติของวัดตามวิธีการที่

กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2511) ซึ่งกำหนดหลักการในการจัดการทรัพย์สิน การเก็บรักษาเงิน และการจัดทำบัญชีของวัด และต้องจัดการศาสนสมบัติของวัดต้องเป็นไปในทางรักษาผลประโยชน์ของวัด หากเจ้าอาวาสหรือผู้แทนเจ้าอาวาสหรือผู้จัดประโยชน์ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งดำเนินการจัดประโยชน์แทนวัดโดยมิชอบทั้งรู้และไม่รู้เท่าถึงการณ์ เจ้าอาวาสย่อมต้องมีผลผูกพันทางกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่นๆ

สำหรับประเทศไทยและประเทศศรีลังกา หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กรทางศาสนาไม่ใช่หน่วยงานด้านภาษีอากรหรือหน่วยงานด้านความยุติธรรม แต่เป็นหน่วยงานด้านการศึกษา โดยประเทศไทยเป็นหน้าที่ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และประเทศศรีลังกาเป็นหน้าที่ของกรมพุทธศาสนา แต่เมื่อพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของทั้ง 2 หน่วยงาน กลับพบว่าอำนาจในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายมีความแตกต่างกัน โดยกรมพุทธศาสนาของประเทศศรีลังกามีอำนาจในการบังคับให้วัดกระทำการต่างๆ และอำนาจในการลงโทษกรณีที่มีการละเมิดกฎหมายมากกว่าสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติของประเทศไทย

ในส่วนของกฎหมายของประเทศต่างๆ องค์กรทางศาสนามีสถานะเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไรที่มีวัตถุประสงค์และการดำเนินงานเพื่อการศาสนา ซึ่งอาจมีรูปแบบการจัดองค์กรที่แตกต่างกัน เช่น องค์กรการกุศล สถาบันทางศาสนา เป็นต้น และมีสถานะเป็นนิติบุคคล ยกเว้นประเทศศรีลังกาที่ไม่มีความชัดเจนว่าวัดมีสถานะเป็นนิติบุคคลหรือไม่ (ฉลอง ช่วยธานี, 2555) ซึ่งความเป็นนิติบุคคล

ขององค์กรทางศาสนาจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการจดทะเบียนต่อองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแล และก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องเมื่ออำนาจในการตรวจสอบการทำธุรกรรมของวัดโดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีข้อจำกัด ประกอบกับความไม่ชัดเจนในกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพย์สินของวัด ส่งผลให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจากการใช้วัดเป็นช่องทางในการฟอกเงิน โดยปัญหาอุปสรรคที่สำคัญมี 2 ประการคือปัญหาในการตรวจสอบการทำธุรกรรมของวัด และปัญหาในการติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ปัญหาในการตรวจสอบการทำธุรกรรมของวัด จากการศึกษากฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้งต่างประเทศและประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็น Bank Secrecy Act 1970 ของประเทศสหรัฐอเมริกา Financial Transaction Reports Act 1988 ของประเทศออสเตรเลีย (ปิยพันธ์ สารากรบริรักษ์, 2534) กฎหมายของรัฐบาลกลาง ฉบับที่ 115-FZ เรื่อง การปราบปรามการฟอกเงินและการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่การก่อการร้ายของประเทศรัสเซีย Financial Transactions Reportings Act No.6 of 2006 ของประเทศศรีลังกา และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ของประเทศไทย ต่างก็ไม่ได้กำหนดให้องค์กรทางศาสนาเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ต้องรายงานธุรกรรม ทั้งที่องค์กรทางศาสนาเป็นนิติบุคคลประเภทหนึ่งที่มีเงินและทรัพย์สินหมุนเวียนเป็นจำนวนมาก และมีบุคคลที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก สำหรับประเทศไทยเมื่อไม่มีการกำหนดให้วัดมีหน้าที่ต้องรายงานการธุรกรรม

การเข้าถึงข้อมูลเพื่อตรวจสอบการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของวัดและผู้เกี่ยวข้องจึงเป็นไปได้ยาก วัดจึงถูกอาชญากรนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการโยกย้ายทรัพย์สินให้รอดพ้นจากมาตรการยึด/อายัดต่างๆและถูกนำไปใช้เพื่อปกปิดหรือปิดบังการแปลงสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ผิดกฎหมายให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกกฎหมาย ส่งผลให้การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยการใช่วัดเป็นช่องทางในการฟอกเงินเป็นไปได้ยากทั้งยังไม่สามารถดำเนินคดีกับบุคคลผู้กระทำความผิดมูลฐาน และบุคคลผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินได้

ปัญหาในการติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เมื่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมของวัดทำให้การติดตามร่องรอยทางการเงินของอาชญากรที่ใช่วัดเป็นช่องทางในการฟอกเงินตลอดจนการพิสูจน์ทราบถึงแหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเป็นไปได้ยาก ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินได้ไม่สามารถติดตามทวงคืนเงินหรือทรัพย์สินให้กลับคืนสู่แผ่นดินหรือเจ้าของที่แท้จริงได้รวมถึงก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

สรุปข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า การใช่วัดเป็นช่องทางในการฟอกเงินในประเทศไทยเป็นวิธีการฟอกเงินที่แนบเนียนกว่าการฟอกเงินในองค์กรอื่นๆ เนื่องจากการทำบุญกับวัดเป็นวิธีการที่พุทธศาสนิกชนนิยมกันมากที่สุด บุญถูกทำให้

กลายเป็นสินค้าตัวหนึ่งของวัดที่เพิ่มยอดขายขึ้นเรื่อยๆ ตามรายจ่ายจากการลงทุนในถาวรวัตถุของวัด มีการนำเอากิจกรรมทางศาสนาไปสู่การแสวงหาประโยชน์เชิงธุรกิจ ในขณะที่กฎหมายที่ควบคุมการบริหารจัดการเงินและทรัพย์สินของวัดยังไม่มี ความชัดเจน เป็นรูปธรรมประกอบกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันก็ไม่สามารถตรวจสอบและติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินโดยการใช่วัดเป็นช่องทางในการฟอกเงินได้ จึงเป็นช่องโหว่ของกฎหมายให้อาชญากรใช้วัดเป็นช่องทางในการปกปิด หรือเปลี่ยนแปลงสภาพเงินและทรัพย์สินที่ได้มาจากกระทำความผิดให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ถูกกฎหมายเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ ตลอดจนความศรัทธาของพุทธศาสนิกชน

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาคือการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกรณีการใช่วัดเป็นช่องทางในการฟอกเงิน และเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการปกป้องเกื้อหนุนให้พระพุทธรูปศาสนามีความเข้มแข็ง และตั้งอยู่บนครรลองที่ถูกต้องตามพระธรรมวินัย ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 โดยกำหนดให้วัด รวมถึงองค์กรทางศาสนาทุกประเภทในประเทศไทยซึ่งเป็นนิติบุคคลประเภทหนึ่ง อยู่ในคำนิยามของผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ซึ่งจะทำให้มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปราม

การฟอกเงินเช่นเดียวกับสถาบันการเงิน นิติบุคคลที่ดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวกับการเงินตามที่กฎหมายบัญญัติทั้งในกรณีที่มีการบริจาคเงินหรือทรัพย์สินที่มีมูลค่าเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือกรณีที่มีการบริจาคเงินหรือทรัพย์สินมีเหตุอันควรสงสัย โดยให้ผู้มีอำนาจหรือตัวแทนของวัดมีหน้าที่ในการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ผู้บริจาค จัดให้ผู้บริจาคแสดงตนก่อนการบริจาคและจัดเก็บเอกสารที่จำเป็นทั้งหมดเพื่อการตรวจสอบ

2. ให้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่จะช่วยให้การกำกับดูแลการบริหารจัดการวัดและทรัพย์สินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและช่วยสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยการใช้วัดเป็นช่องทางในการฟอกเงิน เช่น วิธีการบริหารจัดการทรัพย์สินที่ชัดเจน บัญชีและการตรวจสอบการควบคุมตรวจสอบและการถ่วงดุลอำนาจของผู้เกี่ยวข้องกับวัด ความรับผิดชอบของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจที่ผูกพันวัดอำนาจในการตรวจสอบหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลวัด รวมทั้งบทลงโทษในกรณีที่มีการฝ่าฝืนเกิดขึ้น

3. ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รวบรวมและพัฒนาฐานข้อมูลข้อสนเทศอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับวัดทั้งหมด เช่น ข้อมูลพื้นฐานของวัด

ข้อมูลเกี่ยวกับพระภิกษุ ข้อมูลทรัพย์สินและการเงินของวัด เป็นต้น และเปิดเผยให้สาธารณะได้ทราบ อันจะช่วยในเรื่องของความโปร่งใส ลดข้อกังขาของประชาชน และลดความเสี่ยงในการใช้วัดเป็นช่องทางในการฟอกเงิน

4. จัดให้มีความร่วมมือ การประสาน และการแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ได้แก่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรมการศาสนา กรมสรรพากร และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับวัดและองค์กรทางศาสนาทุกประเภทอย่างครบถ้วน และสร้างกลไกที่ให้หลักประกันว่าหน่วยงาน ที่มีอำนาจหน้าที่จะสามารถใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องร่วมกันได้ทันที เพื่อป้องกันปราบปราม และสืบสวนสอบสวน เมื่อมีข้อสงสัยหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าวัดหรือองค์กรทางศาสนาทุกประเภท กำลังถูกใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงิน

5. สนับสนุนให้องค์กรภาคสังคมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการวัดและทรัพย์สินของวัด ตลอดจนการตรวจสอบและการรายงานเมื่อพบความผิดปกติเกิดขึ้น เนื่องจากวัดเป็นองค์กรที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนและสังคมทั่วไป เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาวัด และการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

บรรณานุกรม

- วีระพงษ์ บุญโยภาส, **อาชญากรรมทางธุรกิจ**, (กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะนิติศาสตร์, 2542),
- ฉลอง ช่วยธานี, **มาตรการทางกฎหมายในการบริหารจัดการศาสนสมบัติวัดและศาสนสมบัติกลาง** (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2555),
- ชัยนันท์ แสงปุตตะ, **กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดมูลฐาน** (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541),
- ปิยพันธ์ สารากรบริรักษ์, **การกำหนดความผิดอาญาฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน** (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534)
- ปรัชญา พานทอง, **ปัญหาเกี่ยวกับความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 : ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา** (สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, 2558)
- วาทีณี หวังไพบูลย์, **มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับศาสนธุรกิจ** (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2558),